

ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี
THE STRENGTH OF PAK KRET RUAMJAI 2 COMMUNITY FINANCIAL INSTITUTION,
NONTHABURI PROVINCE

กรกนก ห้อยแหม

นักศึกษาปริญญาโทสาขาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร. ยุวัฒน์ วุฒิเมธี

ศาสตราจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร. ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง

อาจารย์สาขาพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความพร้อมของสถานที่ทำการกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบแบบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่าความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกที่มีอายุ อาชีพ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความพร้อมของสถานที่ทำการมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2

คำสำคัญ: ความเข้มแข็ง สถาบันการเงินชุมชน นนทบุรี

ABSTRACT

The purpose of this research is three folds. First, it aimed to study the strength of Pak Kret Ruamjai 2 Community Financial Institution, Nonthaburi Province. Second, it compared the strength of such community financial institution, Nonthaburi Province classified by personal factors. And third, it studied the relationship between the confidence in the board, opinions about the management of the community financial institution, the preparedness of the office, and the strength of such financial institution. Sample group consisted of 342 members of Pak Kret Ruamjai 2 Community Financial Institution, Nonthaburi Province. Tools used to collect the data were questionnaires. Statistics used in the study included the percentages, the mean, and the standard deviation. The hypotheses were tested with the t-test, the one-way analysis of variance, and the Pearson's product moment correlation coefficient. The statistical significance was set at the 0.05 level.

The study results showed that the strength of Pak Kret Ruamjai 2 Community Financial Institution were moderate. Hypothesis testing revealed significant difference in opinions of members with different ages, careers, and periods of membership on the strength of Pak Kret Ruamjai 2 Community Financial Institution. Moreover, confidence to the board of members, opinions of members about the management of community

financial institution, and the preparedness of the office correlated with the strength of Pak Kret Ruamjai 2 Community Financial Institution.

Keyword : Strength, Community Financial Institution, Nonthaburi

1. บทนำ

ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จึงประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยทั่วไปในพื้นที่ชนบทและชุมชนเมือง รัฐบาลจึงได้มีแนวคิดกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า โดยการกำหนดนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อปี พ.ศ.2544 เพื่อมุ่งแก้ไขความยากจนของประชาชน โดยให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน ให้ประชาชนนำเงินไปลงทุนพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ตลอด 10 กว่าปี นับจากการตั้งกองทุนหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2544 มีทั้งกองทุนที่ประสบความสำเร็จสูงประมาณ ร้อยละ 20 กองทุนที่ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานเฉลี่ย คือ เงินล้านไม่หายไปไหนร้อยละ 70 และกองทุนที่มีปัญหาหนี้เพียงแค่ร้อยละ 10 (นที ขลิบทอง, 2554: 2) โดยกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จมาอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเพิ่มทุนอีก 1 ล้านบาท ให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จากผลสำเร็จที่ผ่านมาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รัฐบาลได้มีโครงการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน เพื่อให้โอกาสประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างยั่งยืน โดยสถาบันการเงินชุมชนจัดเป็นสถาบันการเงินรายย่อยที่ให้บริการทางการเงินในรูปแบบการเงินรายย่อยแบบครบวงจร เป็นการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก โดยสถาบันการเงินชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนและเงินออมที่มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีผลตอบแทนที่เหมาะสมแก่ประชาชน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและบรรเทาความเดือดร้อนทั้งในระดับบุคคลครัวเรือน และชุมชน

ในปัจจุบัน มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้รับการพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนแล้ว จำนวน 2,048 กองทุน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ , 2556) และกองทุนที่ประสบความสำเร็จสูง มีเงินสะสมกว่า 100 ล้านบาท ได้รับรางวัลเกียรติคุณมากมาย และได้

ยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชนแล้ว คือ สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ตั้งอยู่ในตลาดสดพิชัย ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แรกเริ่มการก่อตั้งจากกองทุนชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 เมื่อ กุมภาพันธ์ 2544 โดยรับทุนจากรัฐเพื่อจัดทะเบียนจำนวน 1 ล้านบาท ต่อมากองทุนมีจำนวนเงินหมุนเวียนในระดับ 3 เอ (ดีเยี่ยม) รัฐบาลจึงเพิ่มทุนให้อีก 1 ล้านบาท จากนั้นธนาคารออมสินอนุมัติเงินกู้เพื่อเพิ่มทุนอีก 1 ล้านบาท เมื่อ ตุลาคม 2547 รวมถึงสนับสนุนและพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนเมื่อ 24 พฤษภาคม 2549 และในขณะนี้สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 พัฒนาจากเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1 ล้านบาท ขยายความเติบโตเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่มีวงเงินหมุนเวียนกว่า 100 ล้านบาท มีสภาพคล่องในการหมุนเวียนเงินในระบบตลอดปี รวมถึงมีความแข็งแกร่งทางด้านเงินทุน จึงเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่ประสบความสำเร็จ โดยได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพของสมาชิกในชุมชน ซึ่งจุดเด่นของสถาบันการเงินชุมชนแห่งนี้ คือ การบริหารจัดการโดยชุมชนเอง มีการร่วมกันคิด วางแผนกำหนดรูปแบบของการจัดการเงินด้วยการประชาคม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (บุญโฮม อินทร์ทอง, 2555: 22) ทำให้ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณมากมาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก การบริหารจัดการ และความพร้อมของสถานที่ทำการเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สามารถนำมาเป็นข้อมูลเพื่อบ่งชี้การเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่เข้มแข็งอย่างยิ่งยั้ง (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2547) และปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถาบันการเงินชุมชนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ

และเป็นแนวทางให้กองทุนอื่นๆ นำไปพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีความเข้มแข็ง และสามารถยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความพร้อมของสถานที่ทำการ กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี

3. ทบทวนวรรณกรรม

ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน หรือ องค์การการเงินชุมชน

วรวิทย์ อวิรุทธ์วรกุล และ ชีระพงษ์ มัลลย์ทอง (2550: 42-43) ได้กล่าวว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน หมายถึง องค์กรในชุมชนใดๆ มีการรวมตัวกันอย่างมั่นคง เป็นปึกแผ่น มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการที่ดี เป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ 1) ตัวชี้วัดความมีเสถียรภาพทางการเงินหรือความมั่นคงขององค์กรต่างๆ ในชุมชนโดยรวม ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพขององค์กรต่างๆ ของชุมชน ในการพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งพิงของสมาชิกกลุ่ม 2) ตัวชี้วัดการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะของชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งสะท้อนถึงความสามัคคีของคนในชุมชนที่เข้ามาร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ของส่วนรวม ส่งผลให้ชุมชนมีความสามัคคี และช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันในชุมชน ดังที่โกวิท พวงงาม (2553: 255-258) กล่าวว่า องค์กรชุมชนเข้มแข็ง (Strengthens Community Organization) คือ การที่ประชาชนรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นด้วยจิตสำนึกชุมชน และจิตวิญญาณชุมชนผนึกกำลังกัน เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ร่วมกัน 3)

ตัวชี้วัดกลุ่มองค์กรในชุมชน ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชนให้มีความมั่นคงและพึ่งตนเองได้ในที่สุด ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความมั่นคงทางการเงิน ความสามัคคี และคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นองค์ประกอบของความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน (2547: 67-68) กล่าวว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมักมาจากปัจจัยหลายด้านผสมผสานกันไป ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านสมาชิก เพราะการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จได้ต้องมาจากความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากองทุนที่ประสบความสำเร็จ สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เริ่มจากการเลือกตั้งคณะกรรมการ การเสนอร่าง และให้ความเห็นชอบระเบียบข้อบังคับ ซึ่งเป็นกฎ กติกา ที่สมาชิก ทุกคนต้องปฏิบัติตามกัน ตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุน ให้สามารถเติบโตขึ้นอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ราชานนท์ บุญนารักษ์ (2551) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง และ รัตติกา ทองเกลี้ยง (2552) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องความเข้มแข็งขององค์การการเงินชุมชนในเขตอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และนอกจากนี้ผู้วิจัยยังเพิ่มตัวแปรระยะเวลาในการเป็นสมาชิก เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีการพัฒนาจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และมีจัดตั้งขึ้นมาเป็นเวลากว่า 7 ปี (บุญโฮม อินทร์ทอง, 2555: 22) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

คะเนิงใจ นาสมใจ (2549) กล่าวว่า ความเชื่อถือและความเชื่อมั่น (Trust) เป็นปัจจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน โดยจะยังคงอยู่ก็ต่อเมื่อบุคคลมีความมั่นใจความไว้วางใจจะช่วยลดความไม่แน่นอน ลดความเสี่ยง และเพิ่มความระมัดระวังของกระบวนการความคิดในการตอบสนองอย่างทันทีทันใดที่มีต่อผู้นำหรือองค์กร หรืออาจหมายถึงการที่สมาชิกมีความเชื่อถือต่อคณะกรรมการว่าเป็นคนที่น่าเชื่อถือและมีความน่าไว้วางใจ ซึ่งจะนำมาซึ่ง

ความเชื่อมั่นในองค์กรเพื่อผลของความสำเร็จในงานนั้นร่วมกัน และสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2549 อ้างใน ฅนาฒา จิ่งเจริญ, 2550: 29) กล่าวว่า ความเชื่อมั่น (trust) หมายถึง ระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของมวลสมาชิก ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นผลที่มาจากหน้าที่สมาชิกได้มีกิจกรรมการเสวนาอย่างใคร่ครวญ (Reflective dialogue) และการร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ระหว่างกัน ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่นและความนับถือต่อกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างสมาชิก โดยแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทั้งหมด ดังนั้น ความเชื่อมั่น คือ การคาดหวังในเชิงบวกต่อคนคนหนึ่งว่าจะไม่เป็นนักฉวยโอกาสทั้งในด้านคำพูด การแสดงออก และการตัดสินใจ ปัจจัยสำคัญ 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจคือ ความสนิทสนมและความเสี่ยง การคาดหวังในเชิงบวกจะนิยามถึงการรู้จักและการสนิทสนมที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยด้านความเชื่อมั่นเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ เพราะการที่บุคคลภายในองค์กร เชื่อมั่นในตัวผู้นำ เชื่อมั่นในเพื่อนร่วมงาน และเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้องค์กรสามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้นทุกคนในองค์กร โดยเฉพาะผู้นำ ควรแสดงออกถึงความเอื้ออาทร และเอาใจใส่เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจ และเชื่อใจต่อกัน โดย ฅนาฒา จิ่งเจริญ (2550: 30) กล่าวว่า ความเชื่อมั่น (TRUST) จะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 2 อย่างคือ 1) ความรู้ความสามารถ หรือ Competence หมายความว่า บุคคลจะต้องมีความรู้ความสามารถในเนื้องานสูง มีความรู้ในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือหลายๆ สาขาเป็นอย่างดี 2) ความเป็นคนดี มีคุณลักษณะโดยเนื้อแท้ หรือ Credibility หรือ

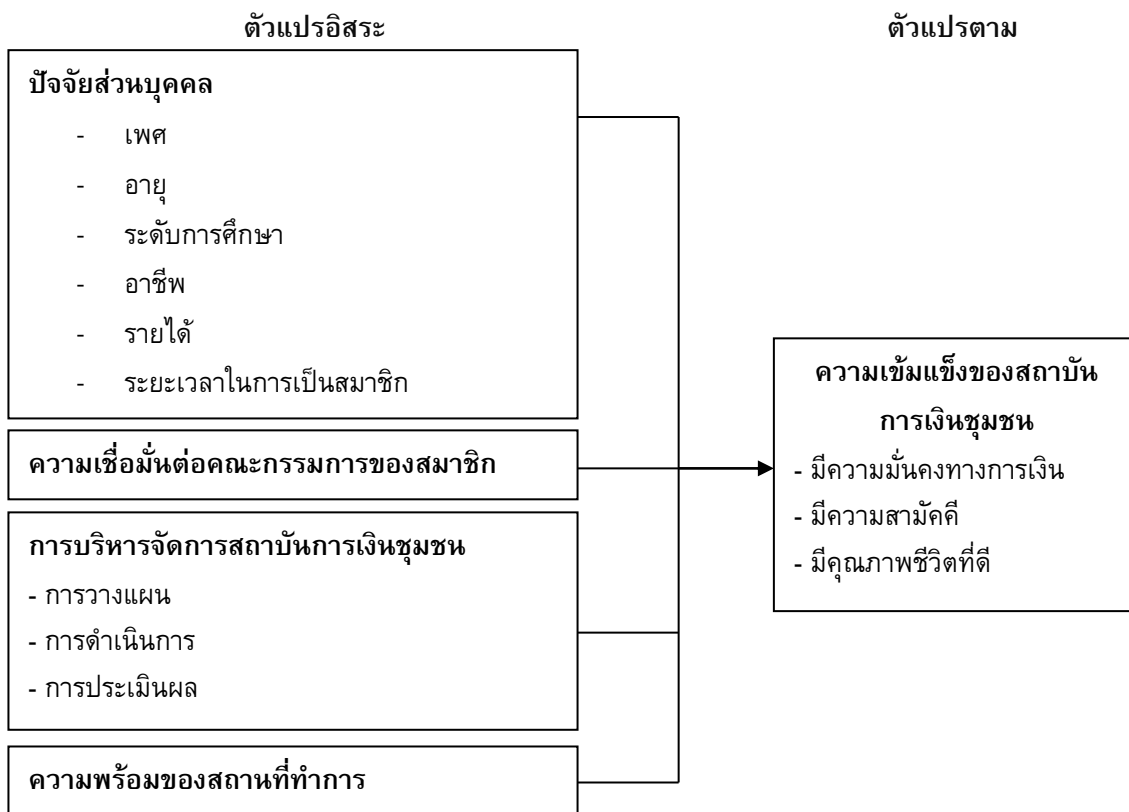
Character หมายความว่า บุคคลจะต้องเป็นคนดีที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความมีวุฒิภาวะ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2547) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรการเงินชุมชน คือ การบริหารจัดการกองทุน คือ มีการวางระบบการติดตามประเมินผล มีการติดตามการใช้เงินของสมาชิก มีการติดตามช่วยเหลือ การเร่งรัด การชำระคืนเงินกู้ยืม มีการจัดทำและจัดเก็บเอกสารการเงิน-การบัญชี และเอกสารอื่นๆ โดยการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต้องมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการกำหนดกฎ กติกา ข้อบังคับของกองทุนที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยผ่านความเห็นชอบของสมาชิก มีการวางแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่สามารถปฏิบัติได้จริง (กรมการพัฒนาชุมชน, 2547: 67-68)

สำนักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2556) กล่าวว่า โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร คือ องค์กรจะต้องมีสถานที่ทำการที่มีความเป็นสำนักงานที่สะดวกแก่การใช้บริการ มีอุปกรณ์สำนักงานเพียงพอกับการใช้งาน มีคู่สายโทรศัพท์เพื่อการสื่อสารและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ มีคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีระบบงานที่แบ่งอำนาจกันชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็ง

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน และความพร้อมของสถานที่ทำการเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 สมาชิกที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน

5.2 ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

5.3 การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

5.4 ความพร้อมของสถานที่ทำการมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

6. วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ

6.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณของ Yamane (1973 อ้างในโชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555)

คำนวณจากประชากรจำนวน 2,315 คน (บุญโฮม อินทร์ทอง, 2556) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 คน

6.2 การคัดเลือกตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบช่วงชั้น (Stratification Random Sampling) โดยเรียงลำดับจำนวนประชากร จากเลขที่ 1 ไปจนถึงเลขที่ 2,315 และหาช่วงชั้นที่เท่าๆ กัน คือช่วงที่ห่างกันของตัวอย่างแต่ละตัวอย่างจาก 1-2,315 โดยการคำนวณจากสูตร ได้ช่วงห่างระหว่างตัวอย่างเท่ากับ 7 วิธีการเลือก เริ่มจากหมายเลข 1 เป็นตัวอย่างแรก และบวกด้วย 7 ไปเรื่อยๆ ก็จะได้ตัวอย่างหมายเลข 1, 8, 15, 22, 29...ไปจนครบ 342 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

7. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าความเที่ยงตรง นำแบบทดสอบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา (Wording) เพื่อขอคำแนะนำและทำการแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นนำ

แบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลสำหรับหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ต่อไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดสอบ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่สถาบันการเงินชุมชนพระปิ่นสาม จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9132

2.2 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9598

2.3 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่ทำการสถาบันการเงินชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9366

2.4 ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .9477

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) เป็นการอธิบายข้อมูลตามลักษณะต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน เป็นการใช้สถิติอ้างอิงวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบแบบ (t-test) สำหรับทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) สำหรับเปรียบเทียบตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม และใช้วิธีเชฟเฟ (Sheffe Method) สำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ เมื่อพบว่า มีความต่าง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ไว้ที่ .05

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยทางการเงินของสมาชิก การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก การบริหารจัดการสถาบัน

การเงินชุมชน และความพร้อมของสถานที่ทำการกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ไว้ที่ .05

9. ผลของการวิจัยและอภิปรายผล

9.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพค้าขาย ซึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก 6-7 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้ อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ที่ต้องทำงานหรือประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ และด้วยค่านิยมสังคมไทยสมัยก่อนนั้นไม่นิยมส่งให้ลูกผู้หญิงเรียนหนังสือสูง สมาชิกส่วนใหญ่จึงจบการศึกษาแค่ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยปากเกร็ดเป็นชุมชนเมือง จึงเหมาะแก่การค้าขาย สมาชิกส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพค้าขายในตลาด ซึ่งมีรายได้ไม่มากนัก และเนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีฐานสมาชิกตั้งแต่เป็นกองทุนปากเกร็ดร่วมใจ 2 และเมื่อมีการพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่จึงเป็นสมาชิกมาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 6-7 ปี หรือตั้งแต่เปิดสถาบันการเงินชุมชน เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2549 จนถึงปัจจุบัน

9.2 ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก

ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง ก่อนไปทางมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เพราะสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณมากมาย คือ รางวัลผู้บริหารสถาบันการเงินชุมชนนาร่องดีเด่นปี พ.ศ. 2550 จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รางวัลสถาบันการเงินชุมชนนาร่องดีเด่น ปี พ.ศ. 2551 จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) รางวัลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดีเด่น ปี พ.ศ. 2552 จากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา รางวัลสถาบันการเงินชุมชนดีเด่นจังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2553 จากเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดนนทบุรี

(บุญโฮม อินทร์ทอง, 2556) สมาชิกจึงเห็นถึงผลงานของ คณะกรรมการ และเชื่อว่าคณะกรรมการมีความ กระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตน ได้รับมอบหมาย มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน และ ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ทัศนคติ จินตนาการ (2550: 30) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่น (TRUST) จะเกิดขึ้นได้ต้องมี องค์ประกอบอย่างน้อย 2 อย่างคือ 1) ความรู้ ความสามารถ หรือ Competence หมายความว่า บุคคล จะต้องมีความรู้ ความสามารถในเนื้องานสูง มีความรู้ใน สาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งหรือหลายๆสาขาเป็นอย่างดี 2) ความเป็นคนดี มีคุณลักษณะโดยเนื้อแท้ หรือ Credibility หรือ Character หมายความว่า บุคคลจะต้องเป็นคนดีที่ แสดงออกถึงความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความมีวุฒิ ภาวะ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น ทั้งนี้ถ้าหากคณะกรรมการ เป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละรับผิดชอบ จะทำ ให้สถาบันการเงินชุมชนประสบความสำเร็จและมีความ เข้มแข็ง (สำนักงานงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2545: 139) สะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่มี คุณสมบัติดังกล่าวครบถ้วน สามารถปฏิบัติตน และ แสดงออกให้สมาชิกเชื่อมั่นในตัวคณะกรรมการได้เป็น อย่างดี แต่ในเรื่องคณะกรรมการมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ ยอมรับของสมาชิกและคนในชุมชน เป็นคนดี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิก ทุกคน รวมถึงมีความเสียสละ ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตนนั้น อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน หนึ่งอาจเป็นเพราะสมาชิกไม่ได้รับรู้หรือรู้จักตัวตนของ คณะกรรมการอย่างแท้จริง และในประเด็นการมีความ ยุติธรรม ให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียม กันนั้น สอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาความ เชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน ปากเกร็ดร่วมใจ 2 ซึ่งสมาชิกเห็นว่าคณะกรรมการไม่ค่อย มีความยุติธรรมเท่าที่ควร และไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จะพิจารณาการให้เงินกู้ แก่สมาชิกที่เป็นญาติหรือสมาชิกที่รู้จักสนิทสนมกัน มากกว่าสมาชิกทั่วไป ส่วนประเด็นคณะกรรมการมีความ เสียสละ ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วน ตนนั้น สมาชิกเชื่อว่าคณะกรรมการ ทุกคนได้รับเงิน ค่าตอบแทน การเข้ามาทำงานตรงนี้จึงไม่ถือว่าคณะกรรมการ มีความเสียสละ

9.3 การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน ปากเกร็ดร่วมใจ 2

การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ด ร่วมใจ 2 แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การประเมินผล ในภาพรวมประชากรตัวอย่างมีระดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงิน ชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.48

ด้านการวางแผน

ระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการวางแผน สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องของการ จัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการอย่างชัดเจนและเหมาะสมนั้น อยู่ในระดับ มาก สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันการเงินชุมชนมีโครงสร้าง หน้าที่คณะกรรมการที่ดี คือ มีคณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ ฝ่ายบริการลูกค้า ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน และคณะกรรมการ อีกทั้งเจ้าหน้าที่บริการหน้าเคาน์เตอร์ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ (บุญโฮม อินทร์ทอง, ตัมพ์รงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สอวงค์ศรี ผดุงวัฒน์, ม.ป.ป: 40) ส่วนในเรื่อง การกำหนดกฎเกณฑ์การให้เงินกู้ การชำระหนี้ ดอกเบี้ย เงินฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้เหมาะสมกับสภาพของสมาชิกและ ชุมชน มีกฎ กติกา ข้อบังคับ ที่สามารถปฏิบัติร่วมกันได้ มี การกำหนดนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของ สมาชิก และการกำหนดสวัสดิการเหมาะสมกับสภาพของ สมาชิกและชุมชน การกำหนดเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนมี ความเป็นธรรม และเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน ประเด็นเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการมี ส่วนร่วมของสมาชิก คือ เมื่อสมาชิกมีส่วนร่วมกับการเงินชุมชนน้อย ในการกำหนดกฎ กติกา ข้อบังคับ นโยบาย รวมถึงสวัสดิการและเงินปันผลจึงไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิกเท่าที่ควร ประกอบกับสถาบัน การเงินชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นไม่ มากเท่าที่ควร เนื่องจากตามระเบียบการประชุมใหญ่มีการ จัดประชุมแค่ปีละ 1 ครั้ง (บุญโฮม อินทร์ทอง, ตัมพ์รงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สอวงค์ศรี ผดุงวัฒน์, ม.ป.ป: 80-82)

ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับสถาบันการเงินชุมชน เพราะการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเวลาและสภาพสมาชิกในชุมชน เช่น ถ้าหากสถาบันการเงินชุมชนจัดกิจกรรมในช่วงเช้า สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดพืชผักช่วงเช้าเช่นกัน สมาชิกจึงไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมกับสถาบันการเงินชุมชนได้ ทำให้สมาชิกมีความคิดเห็น ในเรื่องเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการดำเนินการ

ระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องสถาบันการเงินชุมชนมีขั้นตอนและระยะเวลาในการกู้ยืมที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก เพราะสมาชิกเห็นว่า ในการยื่นเรื่องกู้และการค้าประกันนั้นไม่ยุ่งยาก เพราะเพียงแคมีหลักแหล่งที่อยู่อาศัยที่ชัดเจน ไม่จำเป็นต้องมีทะเบียนบ้านในชุมชน ไม่ต้องใช้หลักการค้าประกันที่ยุ่งยากเหมือนสถาบันการเงินทั่วไป เพียงแค่ใช้แผงค้าขาย เสื้ออินของจักรยานยนต์รับจ้าง ในการค้าประกันเงินกู้ ก็สามารถกู้ได้ตามที่ยื่นกู้ไว้หากผ่านการพิจารณา (บุญโฮม อินทร์ทอง, 2555: 23) เรื่องสถาบันการเงินชุมชนมีการเร่งรัดหนี้สินของสมาชิกที่ค้างชำระ เพื่อนำเงินเข้าสู่ระบบทันต่อความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เพิ่ม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางสถาบันการเงินชุมชนมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายเร่งรัดหนี้สิน และมีระเบียบการควบคุมหลักประกันและการเรียกคืนเงินกู้ ทำให้สมาชิกสามารถชำระหนี้คืนแก่สถาบันการเงินชุมชนได้ทันต่อความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้เพิ่ม (บุญโฮม อินทร์ทอง, ดัมพ์รงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สอาดศรี ผดุงวัฒน์, ม.ป.ป: 71) เรื่องการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้สมาชิกและคนในชุมชนรับทราบ และเข้าใจถึงกิจกรรมที่จะดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เพราะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเจ้าหน้าที่และผ่านประกาศทางเสียงตามสายอย่างทั่วถึงกัน และในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากเช่นกัน เพราะสถาบันการเงินชุมชนได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และคำแนะนำในด้านต่างๆ จากธนาคารออมสินสาขาปากเกร็ด

การดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับรายงานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544: 6-7) ที่ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง ปี 2544 พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มในชุมชนให้สำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยงานภายนอก ซึ่งหมายถึง ภาครัฐและเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม และให้คำแนะนำ ทั้งด้านเงินทุน การตลาด อุปกรณ์การผลิต การสนับสนุนด้านวิชาการ การให้คำแนะนำและคำปรึกษา ในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการประสานงานขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นให้เข้ามาสนับสนุน การดำเนินงานของกลุ่มอย่างไรก็ตามในเรื่องสถาบันการเงินชุมชนสามารถประสานงานกับสมาชิกและชุมชนได้เป็นอย่างดี มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ มีการให้คำแนะนำ การนำเงินกู้ไปใช้ประโยชน์ของสมาชิก มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายและชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกรับทราบอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมไปถึงมีการติดตามเยี่ยมเยียนการประกอบอาชีพสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ นั้นอยู่ในระดับปานกลาง จึงสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันการเงินชุมชนมีการบริหารจัดการภายในองค์กรได้เป็นอย่างดี แต่ในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร พัฒนาสมาชิก และพัฒนาชุมชน อาจจะไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งนี้ทางสถาบันการเงินชุมชนเป็นองค์กรของชุมชน และมีเงินหมุนเวียนจำนวนมาก หากนำเงินไปพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น สามารถอธิบายได้ว่าสถาบันการเงินชุมชนมีเงินหมุนเวียนจำนวนมาก แต่ไม่ค่อยได้ส่งต่อให้ชุมชน เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งต่อไป

ด้านผลประโยชน์

ระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการประเมินผลสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องสถาบันการเงินชุมชนมีการติดตามการชำระเงินกู้คืน

ของสมาชิก และมีการตรวจสอบการทำบัญชีการรับ-จ่ายเงิน อย่างถูกต้องและแม่นยำ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนมีระบบการทำบัญชีและการตรวจสอบที่ดี ตามระเบียบของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 (บุญโฮม อินทร์ทอง, ดัมพ์รงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สวางค์ศรี ผดุงวัฒน์, ม.ป.ป: 83-87) แต่ในเรื่องการควบคุม พิจารณาการให้เงินกู้แก่สมาชิกอย่างเหมาะสม มีการตรวจสอบยอดเงินฝาก เงินกู้ ยอดการถือหุ้น ดอกเบี้ยต่างๆ เพื่อควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างเหมาะสม การประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข รวมถึงการติดตาม ควบคุม ตรวจสอบการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้ และเปิดโอกาสให้สมาชิกติดตามตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการได้อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันการเงินชุมชนบริหารจัดการในเรื่องการประเมินผลไม่ค่อยดีเท่าที่ควร สมาชิกจึงไม่ค่อยได้รับรู้ในเรื่องการประเมินผลสถาบันการเงินชุมชน จึงมีความคิดเห็นในเรื่องเหล่านี้ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าทางสถาบันการเงินชุมชนอาจไม่ได้ประเมินผลด้านต่างๆ ซึ่งการประเมินผลนั้นมีประโยชน์ต่อสถาบันการเงินชุมชน ดังนั้นสถาบันการเงินชุมชนต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามาตรวจสอบในรูปแบบต่างๆ รวมถึงแจ้งผลการประเมินให้สมาชิกได้รับทราบสม่ำเสมอ

ในภาพรวม สมาชิกมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน ปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ดังนั้นสถาบันการเงินชุมชนจึงควรพัฒนาด้านการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น

9.4 ความพร้อมของสถานที่ทำการ

ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพร้อมของสถานที่ทำการของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนเปิด-ปิดให้บริการตรงตามเวลาที่กำหนด คือ เวลา 8.00-12.00 น. ทำให้สมาชิกรู้เวลาการมาใช้บริการที่แน่นอน อีกทั้งสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ตั้งอยู่ในตลาดพิชัย ตำบลปากเกร็ด ซึ่งอยู่ในแหล่งชุมชน ทำให้ผู้ที่มาใช้บริการสามารถสังเกตได้ง่าย มา

ใช้บริการแต่ละครั้งเดี๋ยวก็สามารถจำได้แล้ว และรู้ได้ทันทีว่านี่คือสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ทำให้สมาชิกมีความสะดวกสบายในการมาใช้บริการ นอกจากนี้สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน และมีพนักงานให้บริการถึง 3 เคาน์เตอร์ ทำให้มีความรวดเร็วในการให้บริการ ซึ่งการที่สถานที่ทำการของสถาบันการเงินชุมชนอยู่ในระดับมากนั้น เนื่องจากสถานที่ทำการเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสถาบันการเงินชุมชนที่ต้องมีความพร้อม คือต้องเป็นสำนักงานที่สะดวกแก่การใช้บริการ มีคู่สายโทรศัพท์เพื่อการสื่อสารและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ มีคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงาน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2556) เพราะสามารถใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้ดีขึ้นและสถาบันการเงินชุมชนเป็นหน่วยงานประจำที่ให้บริการทุกวัน จึงต้องมีความพร้อม มีความน่าเชื่อถือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และสามารถรองรับสมาชิกได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้สมาชิกส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการ หรือมาทำธุรกรรมทางการเงินก็ใช้เวลาในการรับบริการเพียงไม่นาน จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับสถานที่ทำการมากนัก ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่จากสถาบันการเงินชุมชนไปให้บริการถึงที่ คือ ไปเก็บเงินฝาก เงินกู้ที่แผงค้าขาย ซึ่งมีความสะดวกกว่าการที่สมาชิกเข้าไปใช้บริการด้วยตนเองที่สถานที่ทำการดังนั้นในเรื่องการจัดคิวให้สมาชิก ที่นั่งสำหรับรอ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น น้ำดื่ม ห้องน้ำ จึงไม่ได้ส่งผลต่อการมาใช้บริการของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ดังนั้นในเรื่องเหล่านี้สมาชิกจึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม จากความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัญหาของสถานที่ทำการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 สมาชิกเห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้บริการควรปรับปรุง ในเรื่องมารยาทการให้บริการ เพื่อให้สถานที่ทำการมีความพร้อมในการให้บริการมากขึ้น และสมาชิก มีความประทับใจในการเข้ามาใช้บริการ

9.5 ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2

ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ความมั่นคงทางการเงิน 2) ความสามัคคี 3) คุณภาพชีวิตที่ดี ในภาพรวมความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อพิจารณารายด้านมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและระดับความเข้มแข็งสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ

ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน	$\bar{X}$	ระดับ
ความมั่นคงทางการเงิน	3.69	มาก
ความสามัคคี	3.36	ปานกลาง
คุณภาพชีวิตที่ดี	3.42	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.49	ปานกลาง

ด้านความมั่นคงทางการเงิน

วรวิทย์ อวิรุทธวรกุล และ ชีระพงษ์ มาลัยทอง, (2550: 42-43) กล่าวว่า ความมีเสถียรภาพทางการเงินหรือความมั่นคงขององค์กรต่างๆ เป็นตัวชี้วัดของความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ความมั่นคงทางการเงินอยู่ในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เพราะสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีผลประกอบการที่ดี จึงมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีจำนวนเงินหมุนเวียนมากกว่า 100 ล้านบาท (นที ขลิบทอง, 2554: 2) จึงเพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกที่ต้องการกู้ และยังเป็นสถาบันการเงินที่มีความปลอดภัยทางการเงิน เนื่องด้วยภาพลักษณ์ขององค์กร และมีการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบของรัฐ อีกทั้งยังมีธนาคารออมสิน สาขา ปากเกร็ดคอยสนับสนุน ให้คำปรึกษา และรองรับเมื่อเกิดปัญหา โดยทางสถาบันการเงินชุมชนจะนำเงินที่สมาชิกฝาก และชำระหนี้คืนในแต่ละวันฝากไว้กับธนาคารออมสิน จึงเป็นแหล่งเงินออมที่มีความปลอดภัย และปัจจุบันสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีการนำผลกำไรจากการดำเนินกิจการไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เช่า เป็นการสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงถือว่าสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีความมั่นคงทางการเงินและสามารถดำรงอยู่ได้มาจนถึงทุกวันนี้ (บุญโฮม อินทร์ทอง, 2555: 20-24) แต่ในเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง มีเงินสำรองไว้สำหรับฉุกเฉิน การมีแผนการดำเนินระยะยาว และดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด มีระบบรักษาความปลอดภัยภายในสถาบันการเงินชุมชน และการนำเงินปันผลบางส่วนไปลงทุนเพื่อสร้างรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นเหล่านี้ทางสถาบันการเงินชุมชนมีการดำเนินการ เพราะทางสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีแผนธุรกิจทางการเงิน

เชิงกลยุทธ์ เป็นแผนการดำเนินงานระยะยาว มีการบริหารความเสี่ยงโดยการเก็บเงินประกันความเสี่ยง 1% ของวงเงินกู้ สมาชิกทุกคนต้องจ่ายเงินออมเข้าโครงการทรัพย์สินมั่นคงของธนาคารออมสิน และทางสถาบันการเงินชุมชนมีการนำเงินไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เช่า ซึ่งรายได้จากดอกผลเหล่านี้ก็จะเข้ามายังสถาบันการเงินอีกทางหนึ่ง (บุญโฮม อินทร์ทอง, ตัมพรงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สอนงค์ศรี ผดุงวัฒน์, ม.ป.ป: 37-61) จึงเป็นข้อสังเกตว่า สมาชิกอาจจะไม่ได้รับรู้ในเรื่องเหล่านี้ หรือสถาบันการเงินชุมชนไม่ได้แจ้งให้สมาชิกทราบ ความคิดเห็นของสมาชิกเรื่องความเข้มแข็งด้านความมั่นคงทางการเงินจึงอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความสามัคคี

ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 โดยสมาชิก คณะกรรมการ และคนในชุมชนได้ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของสถาบันการเงินชุมชน อยู่ในระดับมาก เพราะสถาบันการเงินชุมชนทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ที่มีดอกเบี้ยต่ำ เป็นที่พึ่งทางการเงินให้แก่คนจน และผู้มีรายได้น้อย สมาชิกจึงมีเงินทุนในการประกอบอาชีพ จึงถือได้ว่าสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 เป็นศูนย์กลางทางการเงินของชุมชนเมืองปากเกร็ด ส่งผลให้สมาชิก คณะกรรมการ และคนในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสถาบันการเงินชุมชนเป็นอย่างดี แต่ถ้ามองในแง่ของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกนั้น อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะสถาบันการเงินชุมชนไม่มีบทบาทในการทำให้สมาชิกและคนในชุมชนเกิดความสามัคคีกัน เพราะในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ไม่ได้มีการดำเนินการที่ทำให้สมาชิกและคนในชุมชนเกิด

ความสามัคคีต่อกัน (สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2, 2556) ดังนั้นสมาชิกจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านคุณภาพชีวิตที่ดี

สถาบันการเงินชุมชนจัดเป็น Micro Finance ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและลดปัญหาความยากจน (Shigeo Takenaka, 2006) ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิก จากผลการศึกษา พบว่า ด้านคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 เพราะสถาบันการเงินชุมชนเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทำให้สมาชิกและคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเนื่องจากมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ส่งผลให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ ในเรื่องนี้จึงอยู่ในระดับมาก แต่ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน และด้านกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจของสมาชิกและคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ไม่ได้มีการดำเนินการในด้านต่างๆ เหล่านี้หรืออาจจะมีการดำเนินการอยู่บ้างแต่สมาชิกไม่ได้รับรู้ ซึ่ง

เรื่องคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่จะทำให้องค์กรและชุมชนเกิดความเข้มแข็ง จึงเป็นข้อสังเกตได้ว่า ปัจจุบันสถาบันการเงินชุมชนมีความพร้อมทางการเงิน แต่อาจจะไม่มีความพร้อมในเรื่องแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือโครงสร้างด้านคนทำงานในด้านนี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การดำเนินการของคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน

ในภาพรวม ความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ สาริต กฤตาคม (2554: 84) ศึกษาความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่บ้านหนองหลวงพัฒนา ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีความเข้มแข็งปานกลาง ดังนั้น หากสมาชิกมีวินัยทางการเงิน มีส่วนร่วมกับสถาบันการเงินชุมชน และมีความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการมากขึ้น รวมถึงสถาบันการเงินชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และพัฒนาให้สถานที่ทำการมีความพร้อมมากขึ้น จะส่งผลให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก และจะสามารถเป็นต้นแบบให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอื่นๆ พัฒนามาเป็นสถาบันการเงินชุมชน และเป็นแนวทางให้กับสถาบันการเงินชุมชนอื่นๆ ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จและเข้มแข็งต่อไป

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบ

ตัวแปรอิสระ	ค่านัยสำคัญ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	.053		✓
อายุ	.000	✓	
ระดับการศึกษา	.511		✓
อาชีพ	.000	✓	
รายได้	.534		✓
ระยะเวลาในการเป็นสมาชิก	.040	✓	
3. ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการ	.000	✓	
4. การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชน	.000	✓	
5. ความพร้อมของสถานที่ทำการ	.000	✓	

สมมติฐานที่ 1 สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน

1.1 สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า ไม่ว่าเพศชายหรือเพศหญิง จบการศึกษาระดับไหน มีรายได้มากหรือน้อย ต่างก็ได้รับผลประโยชน์จากสถาบันการเงินชุมชนเหมือนกัน ไม่ได้แบ่งแยกในเรื่องเหล่านี้

1.2 สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ที่มีอายุ อาชีพ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีอายุ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า คนที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตมาก อีกทั้งจะมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกมากตามไปด้วย เมื่อมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกนาน จะมีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบ การดำเนินงาน การปรับตัวเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของสถาบันการเงินชุมชน รวมถึงเข้าใจในศักยภาพการทำงานของคณะกรรมการ และเห็นประโยชน์ให้มีความสำคัญและเห็นคุณค่าของสถาบันการเงินชุมชนมากกว่าคนที่อายุน้อย และเริ่มเป็นสมาชิกได้ไม่นาน

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่าง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อมีอาชีพต่างกัน ทำให้มองภาพลักษณะขององค์กรแตกต่างกัน ดังนั้น สมาชิกที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนแตกต่างกัน เช่น สมาชิกที่มีอาชีพข้าราชการ มองภาพลักษณ์สถาบันการเงินชุมชน ในทิศทางที่ดี มีชื่อเสียงดีกว่าสมาชิกที่ประกอบอาชีพค้าขาย เพราะสมาชิกที่มี

อาชีพค้าขาย มีความใกล้ชิดกับสถาบันการเงินชุมชน จึงรับรู้ถึงข้อดีและข้อเสียของสถาบันการเงินชุมชนได้ชัดเจนมากกว่า

สมมติฐานที่ 2 ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ในด้านความมั่นคงทางการเงิน ด้านความสามัคคี และด้านคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าคณะกรรมการมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณสมบัติในการเป็นคณะกรรมการอย่างครบถ้วน แสดงออกถึงผลงานให้สมาชิกได้รับรู้อย่างทั่วถึง จะทำให้สมาชิกมีความความเชื่อถือ และไว้วางใจต่อคณะกรรมการสูง สมาชิกก็จะเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือกับสถาบันการเงินชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้คณะกรรมการและสมาชิกมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน รวมถึงให้ความสำคัญ และช่วยกันพัฒนาดูแลรักษาสถาบันการเงินชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถาบันการเงินชุมชน สถาบันการเงินชุมชนจึงมีความเข้มแข็งสูงขึ้นเช่นกัน ดังนั้น ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน สอดคล้องการศึกษาวิจัยของสุภาภรณ์ วงศ์รักตระกูล (2551: 82) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความเชื่อมั่นของสมาชิกต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชน

สมมติฐานที่ 3 การบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ในด้านความมั่นคงทางการเงิน ด้านความสามัคคี และด้านคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อศึกษาถึงรายละเอียดของระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหาร การดำเนินการ และการประเมินผล มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าสถาบันการเงินชุมชนมีการวางแผน ได้สอดคล้องกับระเบียบ ภารกิจหน้าที่

สมาชิก ชุมชน และทรัพยากรที่มี จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพยากรณ์เหตุการณ์หรือปัญหาได้ล่วงหน้า ทำให้ไม่เกิดความผิดพลาดในการดำเนินงาน (วิเชียร วิทย์อุดม, 2554: 48-49) และถ้ามีการดำเนินงานตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกจะทำให้สามารถพัฒนาสมาชิก และสถาบันการเงินชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง อีกทั้งถ้ามีการประเมินผลการดำเนินงานจะทำให้รู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ข้อดี และข้อเสีย เพื่อนำผลการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สามารถนำผลการประเมินไปวางแผน และดำเนินการได้อย่างเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้การบริหารจัดการในปัจจุบันต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก ทั้งการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผล จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนมีความเข้มแข็ง ดังนั้น การบริหารจัดการจึงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน

สมมติฐานที่ 4 ความพร้อมของสถานที่ทำการมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของสถานที่ทำการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชน ในด้านความมั่นคงทางการเงิน ด้านความสามัคคี และด้านคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ว่า หากสถานที่ทำการมีความพร้อมในการให้บริการ มีที่ตั้งที่มั่นคง มีอุปกรณ์พร้อม ในการให้บริการ จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพในการให้บริการสูง สมาชิกก็จะมีความต้องการเข้ามาใช้บริการมากขึ้น ยิ่งถ้าหากสถานที่ทำการมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและสวยงาม จะทำให้สมาชิกเกิดความประทับใจในสถาบันการเงินชุมชน และเข้ามาใช้บริการสถาบันการเงินเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง สถาบันการเงินชุมชนจึงมีความเข้มแข็ง ดังนั้น ความพร้อมของสถานที่ทำการมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2547) ได้กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กล่าวถึง สถานที่ทำการ เป็นตัวชี้วัดการประเมินศักยภาพเพื่อพัฒนาองค์กร

หมู่บ้านและชุมชนเมืองอันจะส่งผลให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

10. ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี รองลงมา คือ อายุระหว่าง 50-59 ปีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป และอายุระหว่าง 30-39 ปี ส่วนสมาชิกที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี มีน้อยที่สุด จะเห็นได้ว่า สมาชิกสถาบันการเงินส่วนใหญ่มีอายุมาก จึงควรให้ความสำคัญและขอความร่วมมือจากกลุ่มคนอายุมาก และสนับสนุนให้กลุ่มคนที่มีอายุน้อยเข้ามาเป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถาบันการเงินชุมชน มีกลุ่มคนที่มีอายุหลากหลายและเพิ่มมากขึ้น

2. จากการศึกษาความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี แม้ว่าในภาพรวมพบว่า สมาชิกมีความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการอยู่ในระดับปานกลาง ไปทางค่อนข้างมาก หากต้องการสร้างความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการให้สมาชิกเพิ่มนั้น คณะกรรมการต้องสร้างความเป็นกันเอง โดยการพบปะพูดคุยกับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอและคอยดูแลช่วยเหลือสมาชิกด้วยความเต็มใจ อีกทั้งปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ มีผลงานที่ทำให้สถาบันการเงินชุมชนเจริญก้าวหน้า หรือได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ รวมถึงต้องสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและสถาบันการเงินชุมชน เช่น เปิดให้คำปรึกษาในเรื่องการประกอบอาชีพต่างๆ ดันเดือน จึงจะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจให้แก่สมาชิกได้ อันจะส่งผลให้สมาชิกมีความเชื่อต่อคณะกรรมการเพิ่มมากขึ้น

3. จากการศึกษาการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรีในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง สถาบันการเงินชุมชนจึงควรวางแผนการทำงานที่สามารถดำเนินการได้จริง เหมาะสมกับสภาพของสมาชิกและชุมชน และต้องดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด โดยในด้านการดำเนินการนั้นควรให้เจ้าหน้าที่สถาบันการเงินชุมชนติดตามเยี่ยมเยียน การประกอบอาชีพของสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ความช่วยเหลือแก่

สมาชิกที่ประสบปัญหา หรือได้รับความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ ส่วนสมาชิกคนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ควรสนับสนุนและส่งเสริมโดยการพิจารณาเพิ่มวงเงินกู้ ให้สมาชิกนำเงินไปลงทุนเพิ่มหรือขยายกิจการ รวมถึงทางสถาบันการเงินชุมชนควรติดประกาศไว้ที่สถานที่ทำการ และภายในชุมชน หรือจัดทำแผนพับเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และรายละเอียดของงบทางการเงินให้สมาชิกได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ส่วนด้านการประเมินผลนั้น สถาบันการเงินชุมชนควรติดตาม ควบคุม ตรวจสอบ ตั้งแต่สมาชิกมาขึ้นกู้ โดยเจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำให้ความรู้ และวิธีการนำเงินกู้ไปใช้ประโยชน์ให้เหมาะกับตัวสมาชิกและครอบครัว เพื่อส่งเสริมการใช้เงินกู้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ยื่นกู้ไว้ จะทำให้สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น ส่งผลให้การบริหารงานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย และเป็นไปตามแผนที่วางไว้

4. จากการศึกษาความพร้อมของสถานที่ทำการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้สถาบันการเงินชุมชนมีความพร้อมของสถานที่ทำการเพิ่มมากขึ้น ทางสถาบันการเงินชุมชนจึงควรพัฒนาในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ คือ ห้องน้ำ ควรสร้างห้องน้ำเพิ่มเติม เพิ่มเก้าอี้สำหรับให้สมาชิกนั่งรอ และมีน้ำดื่มให้บริการแก่สมาชิก รวมถึงควรมีการประดับตกแต่งสถานที่ทำการให้มีความสวยงาม เช่น นำกระถางต้นไม้มาวางไว้ที่มุมต่างๆ ของสถานที่ทำการ เพื่อให้สถานที่ทำการมีบรรยากาศที่ดี ดึงดูดให้สมาชิกเข้าไปใช้บริการอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรมีหนังสือพิมพ์ หรือหนังสือต่างๆ ไว้สำหรับให้สมาชิกอ่านระหว่างรอใช้บริการ ส่วนปัญหาในด้านการบริการของเจ้าหน้าที่นั้น สถาบันการเงินชุมชนควรจัดฝึกอบรมในด้านการให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ อีกทั้งคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน ควรมีบทบาทในการควบคุมการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มี

อัธยาศัยที่ดี พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่ดีแก่สมาชิก รวมไปถึงแจกแจงรายละเอียดต่างๆ ให้สมาชิกรับทราบอย่างชัดเจน การพัฒนาในด้านต่างๆ เหล่านี้เพิ่มเติม จะทำให้สถานที่ทำการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 มีความพร้อมในการให้บริการมากขึ้น

5. จากการศึกษาความเข้มแข็งของสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2 จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่ด้านความมั่นคงทางการเงินสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีในหลายส่วน แต่สมาชิกอาจจะไม่ได้รับรู้ ดังนั้นทางสถาบันการเงินชุมชนควรชี้แจงให้สมาชิกได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ในด้านความสามัคคี สถาบันการเงินชุมชนควรส่งเสริมให้สมาชิก คณะกรรมการ และคนในชุมชน มีกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันการเงินชุมชนร่วมกัน เช่น เมื่อถึงเทศกาลต่างๆ สมาชิก คณะกรรมการ และคนในชุมชน ควรมีการทำบุญ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน วัธิภิก ในเรื่องสภาพแวดล้อม ควรพัฒนาทัศนียภาพในทำให้เกิดความสามัคคีกันมากขึ้น และในด้านคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น สถาบันการเงินชุมชนควรนำผลกำไรบางส่วน มาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกและคนในชุมชน ในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ควรติดกล้องวงจรปิดในจุดต่างๆ ที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในด้านสุขภาพอนามัยนั้น ควรส่งเสริมให้สมาชิก และคนในชุมชน ออกกำลังกาย เช่น จัดให้มีกิจกรรมการเต้นแอโรบิก โดยชุมชนปากเกร็ด โดยการปลูกต้นไม้ อีกทั้งในด้านกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ ควรจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิก และคนในชุมชนเข้ามาพักผ่อนหย่อนใจ และออกกำลังกายร่วมกัน จะทำให้สมาชิก และคนในชุมชนเกิดความสามัคคี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้สถาบันการเงินชุมชนดำเนินการไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ส่งผลให้ชุมชนปากเกร็ดเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2547). *รูปแบบการบริหารจัดการทุนแบบมืออาชีพ กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพลส.
- กัณทิมา คุณาวงศ์ ปภาวดี มนต์รีวัต และอิสเรศ ศันสนียวิทย์กุล. (2556). ความผูกพันรื้อต่อองค์การของพนักงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. *วารสารการจัดการสมัยใหม่* 11(1): 83-94.
- โกวิทย์ พวงเงิน. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิตรการพิมพ์ จำกัด.
- คะเนิงนิจ นาสมใจ. (2549). *ความไว้วางใจกับการประยุกต์ใช้ในการทำงาน*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2556, จาก www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?passTo=4ab0e74d42173161db6caeabc644b060&bookID=52&read=true&count=true.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โปรเจกต์ ไฟฟ์-โพร จำกัด.
- ธนาธนา จีงเจริญ. (2550). *การบริหารการจัดการที่ดีกับความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- นที ขลิบทอง. (2554). *กทบ. ตั้งกฎเพิ่มเงินกองทุนฯ เน้นนิติบุคคล ทิศทางใช้เงินชัดเจน*. กรุงเทพธุรกิจ (21 สิงหาคม 2554): 2.
- บุญโฮม อินทร์ทอง. (2555). *เส้นทางแลกเงินกู้รายวัน สู่ว-Bank ทำได้ไง จาก 1 ล้าน ขยายเป็น 100 ล้าน*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม* 1(12): 20-25.
- _____. (2556). *คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2*. สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2556.
- _____. *ดัมพ์รงค์รัฐ ม่วงศรี, และ สอวงค์ศรี ผดุงวัฒน์. ม.ป.ป. คู่มือและแผนพัฒนาธุรกิจกองทุนหมู่บ้าน*. ม.ป.ท.
- รชานนท์ บุญนารักษ์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์) สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตติกาล ทองเกลี้ยง. (2552). *ความเข้มแข็งขององค์การการเงินชุมชนในเขตอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. (รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์) สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรวิทย์ อวิรุทธวรกุล และธีระพงษ์ มาลัยทอง. (2550). *การพัฒนาดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม* 44(1): 42-43.
- วิเชียร โชติวัฒนา. (2555). *บัญชีพอเพียงสำหรับมนุษย์เงินเดือน*. *วารสารการจัดการสมัยใหม่* 10(1): 64-75.
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2553). *องค์การและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ธนัษการพิมพ์.
- สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2. (2556). *สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2556, จาก www.thaiwebkit.com/village-bpk.org/index.asp?ContentID=120000002&catid=2.
- สาธิต กฤตาคม. (2554). *ความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหมู่บ้านหนองหลวงพัฒนา ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์) สาขาวิชาการบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2556). *รู้จักกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2556, จาก www.villagefund.or.th/index.aspx?Pageid=469&parent=433&directory=1964&pagename=content.

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ. (2547). *คู่มือการประเมินศักยภาพ
เพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านแห่งชุมชนเมือง*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. (2544). *รายงานการศึกษาวิเคราะห์
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่
สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักสารนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. (2545). *การ
ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัด
เชียงใหม่*. เชียงใหม่: ดาราวรรณการพิมพ์.

สุภาภรณ์ วงศ์รักตระกูล. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อ
ความสำเร็จของสถาบันการเงินชุมชนจังหวัด
อุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ตีพิมพ์) สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอมอร ผิวเหลือง ศรีธนา บุญญเศรษฐ์ และสุนิสา จัย
ม่วงศรี. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต
การทำงานของบุคลากร*.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. *วารสารการ
จัดการสมัยใหม่* 10(2): 58-73.

Takenaka, S. (2006). *Regulatory Architecture for
Microfinance in Asia*. Tokyo: Asian
Productivity Organization.